

دیوان عالی کشور

«فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا»

شعبه سوم دیوان عالی کشور

دادنامه

شماره دادنامه : 140406390000808070

تاریخ تنظیم : 1404/08/21

شماره پرونده : 140122920001712215

شماره بایگانی شعبه : 0300672

باسمه تعالی

فرجام خواهان : 1- سازمان اوقاف و امور خیریه با وکالت سیامک ارشدی 2- اداره کل اوقاف و امور خیریه استان قزوین (واحد حقوقی) با نمایندگی حقوقی احمد سلمان 3- موقوفه حاج محمدحسین خزانه با وکالت علی حاجی محمدی و محمدرضا شهیدی

فرجام خوانده: شهرک صنعتی البرز

فرجام خواسته: دادنامه شماره 140322390002029029 صادره از شعبه هفتم دادگاه تجدیدنظر استان قزوین

تاریخ ابلاغ دادنامه به فرجام خواه: 1403/6/28

تاریخ وصول دادخواست فرجامی: 1- 1403/7/16 2- 1403/7/17 3- 1403/7/16

مرجع رسیدگی : شعبه سوم دیوان عالی کشور

هیأت شعبه آقایان : حسن غفارپور (رئیس) ، دکتر سعید حمزه نژادی (مستشار)

خلاصه جریان پرونده:

در تاریخ 1401/12/3 شهر صنعتی البرز دادخواستی به طرفیت 1- فریبرز میرزا حسابی به تصدی از ثلث مؤبد حاج محمدحسین خزانه 2- سازمان اوقاف و امور خیریه 3- کمیسیون ماده دو آیین نامه اجرایی قانون ابطال اسناد و فروش رقبات موقوفه 4- اداره کل اوقاف و امور خیریه استان قزوین 5- اداره کل اوقاف و امور خیریه استان قزوین (دفتر نمایندگی اوقاف و امور خیریه شهرستان البرز) 6- اداره کل ثبت اسناد و املاک البرز 7- موقوفه حاج محمدحسین خزانه به خواسته، صدور حکم بر ابطال نظریه مورخ 67/3/10 کمیسیون ماده 2 آیین نامه اجرایی ماده واحده قانون ابطال اسناد فروش، رقبات، آب و اراضی موقوفه مصوب 63/9/7 با احتساب کلیه خسارات قانونی - ابطال مالکیت 4/5 دانگ مشاع از شش دانگ پلاک 17 اصلی بخش 5 که ذیل ثبت 1441 از دفتر جلد 7 املاک به عنوان موقوفه میرزا محمدحسین خزانه به نام اداره اوقاف و امور خیریه قزوین به تولیت آقای فریبرز میرزا حسابی صادر و تسلیم گردیده با احتساب کلیه خسارات قانونی - صدور حکم بر بقاء اعتبار اسناد سند انتقال قطعی شماره 37839 مورخ 46/9/15 محضر 8 قزوین نسبت به 4/5 دانگ مشاع از شش دانگ پلاک 17 اصلی بخش 5 انتقالی سهم مشاعی ثلث مؤبد مرحوم حاج محمدحسین خزانه به شرکت شهر صنعتی البرز با احتساب کلیه خسارات قانونی - و با استناد به، قسمتی از وصیت نامه مرحوم محمد حسین خزانه - سند انتقالی قطعی به شماره 37839 مورخ 1346/9/15 - نظریه کمیسیون ماده 2 آیین نامه اجرایی ماده واحده - استفتاء از حضرت امام خمینی (ره) - نظریه کمیسیون ماده 2 به شماره 995/420 مورخ

تصویر برابر با اصل است.

نشانی: تهران - ضلع شرقی پارک شهر - ساختمان کاخ دادگستری - دیوان عالی کشور (www.divanealee.ir)

دیوان عالی کشور

«فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا»

شعبه سوم دیوان عالی کشور

دادنامه

شماره دادنامه : 140406390000808070

تاریخ تنظیم : 1404/08/21

شماره پرونده : 140122920001712215

شماره بایگانی شعبه : 0300672

1367/2/31 - نامه‌های اداره اوقاف قزوین به شماره‌های 2150 و 2667 - نامه جهاد کشاورزی به شماره 322/26/1 مورخ 1379/1/25 - نامه اداره اوقاف قزوین به فرمانداری مبنی بر مسلوب‌المنفعه بودن - تقدیم نموده است و در توضیح خواسته اظهار نموده که، به موجب وصیت‌نامه مورخ 1296 هجری قمری مرحوم حاج محمدحسین تفرشی معروف به خزانه 4/5 دانگ مشاع ملکی خود در قریه اریک که در اجرای مقررات ثبت عمومی تحت پلاک 17 اصلی بخش 5 دهستان اقبال پلاک کوبی گردیده به همراه چند رقبه دیگر به عنوان «ثلث مؤبد» اموال خویش معین نموده تا منافع حاصله مطابق مفاد وصیت‌نامه صرف نیت موصی خیراندیش گردد. به دنبال خشک‌سالی ممتد که مسلوب‌المنفعه و بائر شدن پلاک مرقوم را در پی داشته در اجرای تصویب‌نامه شماره 42556 مورخ 46/1/22 شورای عالی اوقاف برابر رأی شماره 1131 مورخ 46/9/11 شعبه اول اداره کل تحقیق اوقاف که تحت شماره 23619 به تصویب ریاست وقت سازمان اوقاف نیز رسیده، برابر سند انتقال شماره 37839 مورخ 46/9/15 محضر 8 قزوین تمامی شش‌دانگ مزرعه اریک مشتمل بر اراضی و یک رشته قنات اعم از 4/5 دانگ مشاع مورد وصیت مرحوم خزانه به انضمام 1/5 دانگ مشاع سهمی غیرثلث که به دیگری تعلق داشته با هدف تبدیل به احسن توسط آقای ابراهیم میرزاحسابی الفت به عنوان وکیل متولی نسبت به حصه ثلث و آقای مهدی فرهودی حسابی به وکالت از خانم مریم فرهودی حسابی نسبت به حصه ملکی غیرثلث به ثمن معلوم که تماماً پرداخت و تسلیم شده به شرکت سهامی صنعتی شهر قزوین واگذار گردیده که بعداً به شرکت شهر صنعتی البرز تغییر نام یافته است. در پی تصویب قانون ابطال اسناد فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه مصوب 63/1/28 و آیین‌نامه اجرایی مصوب 63/9/7 آن، اداره اوقاف قزوین طی گزارش شماره 8 - 122 مورخ 63/12/12 ضمن تشریح چگونگی موضوع، از کمیسیون موضوع ماده 2 آیین‌نامه اجرایی قانون مذکور کسب تکلیف نموده که کمیسیون مذکور به موجب نظریه 64/2/2 با تصریح اینکه مورد گزارش جز ثلث اموال مرحوم موصی بوده اشعار داشته «گرچه در فروش پلاک شماره 17 اصلی راجع به قریه اریک قزوین ثلث مرحوم حاج محمدحسین خزانه رعایت وصیت نامه مورخ 1296 هجری قمری که اهم آن ثبوت شرایط تبدیل ملک نزد حاکم شرع می‌باشد دیده نمی‌شود، نظر به اینکه موضوع پیشنهادی از شمول ماده واحده قانون ابطال اسناد فروش رقبات آب و اراضی به ویژه ماده 2 آیین‌نامه اجرایی آن قانون خارج می‌باشد، لذا کمیسیون الزامی به اظهار نظر ندارد» متولی جدید ثلث مؤبد خزانه چاره کار را در استفتاء از مراجع عظام یافته و نظر فقهی حضرت امام خمینی(ره) را جویا شده که معظم له پاسخ فرموده‌اند «حبس ابد در احکام با وقف شریک است و در وصیت مزبور باید طبق آن عمل شود و در مورد تبدیل به احسن باید مطابق قیدی که در وصیت شده عمل شود» با ارائه فتوای حضرت امام خمینی (ره) کمیسیون ماده 2

تصویر برابر با اصل است.

نشانی: تهران - ضلع شرقی پارک شهر - ساختمان کاخ دادگستری - دیوان عالی کشور (www.divanealee.ir)

«فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا»

شماره دادنامه : 140406390000808070

تاریخ تنظیم : 1404/08/21

شماره پرونده : 140122920001712215

شماره بایگانی شعبه : 0300672

شعبه سوم دیوان عالی کشور

دادنامه

دیوان عالی کشور

آیین‌نامه اجرایی ماده واحده قانون ابطال... کمیسیون مذکور ضمن عدول از نظر قبلی مورخ 64/2/2 خود مجدداً به موجب نظریه مورخ 67/3/10 این گونه اشعار نموده «... با التفات به فتوای حضرت امام مدظله العالی مورخه شهریور ماه 1366 مبنی بر اینکه حبس مؤبد در احکام با وقف شریک است لذا نظر مورخه 64/2/2 کمیسیون حاکی از فارغ بودن اظهارنظر به شرح ذیل اصلاح می‌گردد: نظر به اینکه در مورد بیع رقبه و تبدیل آن طبق قیود مسطور در وصیت‌نامه مجوزی ارائه نشده، لذا فروش 1/2 4 دانگ ثلث مرحوم حاج محمدحسین خزانه واقع در قریه اریک قزوین باطل اعلام می‌گردد. بر این اساس اداره ثبت اسناد و املاک نیز ضمن ابطال سند مالکیت شرکت شهر صنعتی البرز، مبادرت به صدور سند مالکیت تجدیدی نسبت به 4/5 دانگ مشاع از شش‌دانگ پلاک 17 اصلی بخش 5 به نام اداره اوقاف و امور خیریه قزوین به تولیت آقای فریبرز میرزا حسابی ذیل ثبت 1441 صفحه 22 از دفتر جلد 17 املاک نموده است. نماینده خواهان ضمن بیان مطالبی از جمله اینکه، فتوا و نظر فقهی بنیان‌گذار فقید انقلاب مفید صلاحیت کمیسیون به نحوه فروش اثلاث باقیه نبوده بلکه صرفاً به بیان جنبه شرعی موضوع پرداخته و از این رو تصمیم قانونی کمیسیون که با استناد به فتوای حضرت امام (ره) خود را واجد صلاحیت تشخیص داده برخلاف نص صریح ماده واحده و آیین‌نامه اجرایی آن بوده، مضافاً در بند 2 آیین‌نامه دو شرط یکی فقدان مجوز شرعی فروش و دیگری عدم امکان تأیید آن بر اساس موازین شرعی تصریح شده و در نظریه 1367/3/10 صرفاً به فقدان مجوز شرعی اشاره و هیچ‌گونه بررسی پیرامون امکان تأیید فرایند و اگذاری در مطابقت با موازین شرعی صورت نگرفته و اظهارنظری در این رابطه به عمل نیامده است و رقبه موصوف در اجرای مصوبه شماره 7/42556 مورخ 1346/1/22 شورای عالی اوقاف و مطابق بارای 1131 - 46/9/11 شعبه اول اداره کل تحقیق اوقاف و اگذار گردیده است و تاکنون هیچ‌گونه مقرره و حکمی تصریحاً و تلویحاً دلالت بر بطلان و بی‌اعتباری تصمیمات شورای عالی اوقاف باشد وضع و صادر نشده است. و صدور حکم به شرح ستون خواسته را تقاضا نموده است. پرونده به شعبه دوم دادگاه عمومی حقوقی شهرستان البرز ارجاع گردیده است شعبه مذکور دستور تعیین وقت رسیدگی صادر و در جلسه دادرسی مورخ 1402/3/11 خواهان اظهار داشته که مطالب به طور شفاهی بررسی می‌شود و مکتوب به طور کلی طی لوایح تقدیم شده و خواهد شد. و خواندگان نیز اظهار داشته‌اند که مطالب به طور شفاهی بیان می‌شود و دفاعیات کتبی طی لوایح معروض خواهد شد در لوایح تقدیمی عمده دفاعیات وکیل و نمایندگان قانونی سازمان اوقاف و اداره کل اوقاف شهرستان قزوین و موقوفه حاج محمدحسین خزانه این است که خواسته‌های مطروحه جز دعاوی مالی محسوب شده و می‌بایست بهای خواسته مشخص می‌گردید و اینکه پلاک ثبتی موضوع خواسته به فروعات متعدد تفکیک و به اشخاص و اگذار شده است که آنان که ذی‌سمت

تصویر برابر با اصل است.

نشانی: تهران - ضلع شرقی پارک شهر - ساختمان کاخ دادگستری - دیوان عالی کشور (www.divanealee.ir)

«فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا»

شماره دادنامه : 140406390000808070

تاریخ تنظیم : 1404/08/21

شماره پرونده : 140122920001712215

شماره بایگانی شعبه : 0300672

شعبه سوم دیوان عالی کشور

دادنامه

دیوان عالی کشور

در دعوی هستند طرف قرار نگرفته‌اند. و ماهیت موضوع خواسته همانا عدم وقفیت بوده که به شکل دیگری از سوی خواهان طرح شده و در سنوات گذشته نسبت به اصل موضوع وقفیت محاکم قضایی اعم از دادگاه مدنی خاص و تجدیدنظر و نهایتاً مرجع عالی دیوان عالی کشور نسبت به روند فروش موقوفه در قبل از انقلاب و نحوه اعاده آن چه وقفیت رسیدگی نموده و حکم قطعی و نهایی نسبت به وقفیت صادر گردیده است و در ماهیت دعوی نیز اظهار نموده‌اند که مرحوم میرزا محمد حسین تفرشی وفق وصیت نامه قید نموده «در این املاک حق فروختن، مبادله، رهن و بیع شرط گذاشتن را ندارند و تخلف از این قرار حرام و باطل است اگر العیاذ بالله خرابی فاحشی روی دهد که اوصیا را به هیچ وجه امکان نگهداری نباشد باید نزد حاکم شرع نافذالحکم ثابت و بعد از آن به طور احسن مبادله نماید» بر اساس آنچه که مرحوم موصی در وصیت‌نامه خویش و در مقام حبس اموال خود اعلام داشته اولاً: اوصیاء را صراحتاً از فروش نهی کرده و تخلف از آن را باطل اعلام نموده است و ثانیاً جهت تبدیل به احسن نمودن رعایت چهار شرط اساسی را حابس خیراندیش برای اوصیاء تکلیف شرعی نموده که عبارتند 1- خرابی فاحشی که امکان عمران و آبادی آن نباشد 2- عدم امکان نگهداری ملک 3- اثبات نزد حاکم شرع نافذالحکم 4- مبادله به نحو احسن، که آقای ابراهیم حسینی تنها سه روز از صدور حکم تولیت اش گذشته بوده که بدون رعایت موازین شرعی و قیود مورد نظر حابس در وصیت‌نامه بر اساس مصوبه شورای عالی اوقاف اقدام به فروش نموده است بدون اینکه اذن حاکم شرع نافذالحکم طبق وصیت نامه اخذ گردد. در سال 1363 و با تصویب قانون ابطال اسناد اداره اوقاف در زمانی که موقوفه فاقد متولی بوده گزارش نحوه فروش 4/5 دانگ شهر صنعتی البرز به کمیسیون ماده 2 گزارش می‌دهد که کمیسیون این‌گونه اظهارنظر نموده است، اگرچه در فروش پلاک 17 راجع به قریه اریک رعایت وصیت‌نامه مورخ 1396 که اهم آن ثبوت شرایط تبدیل ملک نزد حاکم شرع می‌باشد مشاهده نگردیده نظر به اینکه موضوع از شمول قانون ابطال خارج است کمیسیون الزامی به اظهارنظر ندارد. شرکت شهر صنعتی البرز دعوی تحت عنوان عدم وقفیت و اصلاح اظهارنامه ثبتی از وقف به ثلث مطرح می‌نماید که دادگاه مدنی خاص قزوین انشاء رأی نموده که... وقف و وصایت ارائه شده 4/5 دانگ از شش دانگ پلاک 17 قریه اریک حبس ابدی بوده تأیید و تنفیذ می‌گردد و اصلاح اظهارنامه ثبتی او را از وقفیت خارج نمی‌کند و 4/5 دانگ حبس ابدی است و حکم وقف بر آن جاریست... که با تجدیدنظرخواهی از این رای نهایتاً رأی شماره 351 مورخ 65/4/15 دادگاه مدنی خاص قزوین تأیید می‌گردد. متولی موقوفه در سال 1365 حکم تولیت اخذ و جهت تعیین تکلیف شرعی و اینکه آیا راجع به ملک مورد وصیت احکام وقف جاری است یا خیر و همچنین راجع به نحوه فروش از حضرت امام(ره) استفتاء می‌نماید که پاسخ آن این‌گونه اعلام شده است که حبس ابد در احکام با وقف شریک است و

تصویر برابر با اصل است.

نشانی: تهران - ضلع شرقی پارک شهر - ساختمان کاخ دادگستری - دیوان عالی کشور (www.divanealee.ir)

دیوان عالی کشور

«فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا»

شعبه سوم دیوان عالی کشور

دادنامه

شماره دادنامه : 140406390000808070

تاریخ تنظیم : 1404/08/21

شماره پرونده : 140122920001712215

شماره بایگانی شعبه : 0300672

در مورد وصیت باید طبق آن عمل شود و در مورد تبدیل به احسن باید مطابق قیدی که در وصیت آمده عمل شود. مجدداً موضوع در کمیسیون مطرح که در تاریخ 1367/3/10 نظر سابق را اصلاح و به جهت آنکه در مورد بیع رقبه و تبدیل آن طبق قیود مسطور در وصیتنامه مجوز شرعی ارائه نشده فروش 4/5 دانگ ثلث مرحوم خزانه واقع در اریک را باطل اعلام می‌نماید. النهایه با اعتراض شرکت به دادنامه شماره 1064 مورخ 1366/9/7، شعبه سی ام دیوان عالی کشور برابر دادنامه 70/563 مورخ 1370/6/2 رأی دادگاه مدنی خاص را مورد ابرام قرار داده است و سند مالکیت 4/5 دانگ متعاقب احکام مذکور صادر شده است و بالغ بر 35 سال است که به وقف عمل می‌شود. وکیل خواهان نیز طی لایحه مبسوطی ضمن تکرار خواسته و تشریح آن به ایرادات شکلی و ماهوی مطرح شده پاسخ داده است و با بیان مطالبی از جمله اینکه، ابطال رأی کمیسیون ماده 2 مورخ 1367/3/10 موضوع خواسته است و دادگستری مرجع رسمی رسیدگی به تظلمات است و راجع به مسلوب المنفعه بودن، مراد موصی از عدم امکان نگهداری همان متعذر بودن مال خراب شده بوده به طوری که محل درآمد امکان آباد کردن نباشد و مقصود عدم امکان مطلق و عقلی نیست، در بسیاری از موارد خرابی، عقلاً و عرفاً امکان آباد کردن و تغییر مال وجود دارد فقها چون هزینه و مخارج تعمیر قابل تأمین نیست باید عمران موقوفه را متعذر قلمداد کرد. آیت الله علامه ابوالحسن شعراتی طی یک دوره طولانی عضو شورای عالی اوقاف بوده و مطابق صورتجلسه هشتمین جلسه شورای عالی اوقاف مورخ 1346/1/26 و به موجب مصوبه 7/42556 با فروش رقبه موافقت نموده است و با توجه به تعریف مجوز شرعی در بند 4 ماده 1 آیین نامه موافقت ایشان با فروش مجوز شرعی محسوب می‌شود. تبدیل ثمن فروش به اقرب به غرض واقف از وظایف متولی موقوفه بوده و اینکه متولی به وظیفه خویش عمل نموده یا خیر، ارتباطی به خریدار نداشته و موجب بطلان بیع نمی‌گردد. دادگاه در جلسه دادرسی مورخ 1402/3/11 موارد ابهام را طی 13 بند مطرح نموده است و در جلسه دادرسی مورخ 1402/3/30 اظهارات و دفاعیات طرفین استماع و اخذ گردیده است و النهایه دادگاه با انجام پاره‌ای رسیدگی از جمله مطالبه شرح مذاکرات کمیسیون موضوع ماده 2 قانون ابطال اسناد فروش... و با اعلام ختم دادرسی طی دادنامه شماره 140222390002412822 مورخ 1402/8/15 مبادرت به صدور رأی نموده است و با انعکاس جریان رسیدگی به پرونده و با استدلال منعکس در دادنامه مذکور و با استناد به مواد 3 و 4 و 198 از قانون آیین دادرسی مدنی و مواد 1284 و 1288 و 1392 از قانون مدنی حکم به ابطال نظریه مورخ 67/3/10 کمیسیون موضوع ماده 2 آیین نامه اجرایی ماده واحده قانون ابطال اسناد فروش، رقبات، آب و اراضی موقوفه و نیز ابطال سند مالکیت 4/5 دانگ مشاع از شش دانگ پلاک 17 اصلی بخش 5 البرز به عنوان موقوفه میرزا محمدحسین خزانه به نام اداره اوقاف و امور خیریه قزوین

تصویر برابر با اصل است.

نشانی: تهران - ضلع شرقی پارک شهر - ساختمان کاخ دادگستری - دیوان عالی کشور (www.divanealee.ir)

دیوان عالی کشور

«فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا»

شعبه سوم دیوان عالی کشور

دادنامه

شماره دادنامه : 140406390000808070

تاریخ تنظیم : 1404/08/21

شماره پرونده : 140122920001712215

شماره بایگانی شعبه : 0300672

و بقاء اعتبار سند انتقال قطعی شماره 37839 مورخ 46/9/15 تنظیمی دفترخانه شماره 8 قزوین نسبت به 4/5 دانگ مشاع از شش دانگ پلاک 17 اصلی بخش 5 البرز موضوع انتقال سهم مشاعی ثلث مؤبد مرحوم حاج محمدحسین خزانه به شرکت شهر صنعتی البرز صادر نمود است و نسبت به دعوی مطروحه به طرفیت اداره ثبت اسناد و املاک به جهت اینکه دعوی توجهی به خوانده مذکور نداشته قرار رد دعوی صادر نموده است و نسبت به خواسته، خسارات دادرسی و قانونی با توضیح اینکه، رابطه سببیت میان تصمیم اتخاذ شده که در مقام اعمال وظایف حاکمیتی بوده و ورود ضرر برای دادگاه احراز نگردیده است حکم بر بی حقی خواهان صادر نموده است سپس با تجدیدنظرخواهی 1- سازمان اوقاف و امور خیریه با نمایندگی فرزاد باقرزاده 2- اداره کل اوقاف و امور خیریه استان قزوین (اداره اوقاف و امور خیریه شهرستان قزوین) با نمایندگی حقوقی احمد سلمان 3- موقوفه حاج محمدحسین خزانه با وکالت محمدرضا شهیدی و علی حاجی محمدی از دادنامه صادره تجدیدنظرخواهی نموده اند که شعبه هفتم دادگاه تجدیدنظر دستور تعیین وقت دادرسی صادر و در جلسه دادرسی مورخ 1403/2/23 فرزاد باقرزاده مدیر کل حقوقی اوقاف و وکیل سیامک ارشدی و از اداره کل اوقاف قزوین حسن تقی پور و مسعود کرمی از طرف موقوفه و نمایندگی اوقاف شهرستان البرز محمدرضا شهیدی، علی حاجی محمدی، و از تجدید نظر خوانده علی زرآبادی به عنوان وکیل حضور داشته و اظهارات و دفاعیات طرفین پرونده استماع و اخذ گردیده است خلاصه اینکه سیامک ارشدی اظهار نموده که مطالب به شرح دادخواست و لایحه تقدیمی می باشد باقرزاده بیان داشته که خواهان سه خواسته دارد سندی که تقاضای ابطال آن شده بر مبنای رأی شعبه سی ام دیوان عالی کشور بوده و رسیدگی بدون لحاظ این امر بوده است و مستحق نقض می باشد. محمدرضا شهیدی اظهار داشته که اصلاً خواسته بقاء سند صحیح نیست و دادگاه نمی تواند بقاء سند را مورد حکم قرار دهد. علی زرآبادی پور بیان داشته مطالب به شرح لوایح منعکس در پرونده است. سپس در جلسه دادرسی مورخ 1403/4/12 و پیرو جلسه 1403/2/23 اظهارات و دفاعیات طرفین حاضر استماع و اخذ گردیده است النهایه دادگاه طی دادنامه شماره 140322390002029029 مورخ 1403/6/28 مبادرت به صدور رأی نموده است و با توضیح اینکه، اداره کل اوقاف و امور خیریه قزوین (دفتر نمایندگی اوقاف و امور خیریه شهرستان البرز) و اداره ثبت اسناد و املاک البرز از خواندگان دعوی بدوی بوده اند و دعوی مطروحه به طرفیت اداره ثبت مواجه با قرار رد گردید و تجدیدنظر خواندگان مذکور دعوایی به طرفیت سازمان اوقاف و امور خیریه اقامه ننموده اند و سازمان مذکور در حق آنها محکومیتی تحصیل ننموده است تا ادارات یادشده را در مرحله تجدیدنظر به عنوان تجدیدنظر خوانده طرف دعوی قرار بدهد فلذا به استناد مواد 84 و 89 قانون آیین دادرسی مدنی قرار رد دعوی تجدیدنظرخواهی سازمان اوقاف و امور خیریه به

تصویر برابر با اصل است.

نشانی: تهران - ضلع شرقی پارک شهر - ساختمان کاخ دادگستری - دیوان عالی کشور (www.divanealee.ir)

«فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا»

شماره دادنامه : 140406390000808070

تاریخ تنظیم : 1404/08/21

شماره پرونده : 140122920001712215

شماره بایگانی شعبه : 0300672

شعبه سوم دیوان عالی کشور

دادنامه

دیوان عالی کشور

طرفیت تجدیدنظرخواندگان اخیرالذکر صادر نموده است و همچنین با توضیح اینکه «... بدیهی است که کمیسیون فقط و منحصرأ در مورد موقوفات واجد صلاحیت قانونی بوده و فتوی بنیانگذار فقید انقلاب (رضوان الله تعالی علیه) فقط بیان حکم فقهی و شرعی موضوع بوده که به شراکت وقف و حبس ابد در احکام در فتوی معظمله اشاره شده است به هیچ وجه اعطای صلاحیت قانونی و اضافه بر آنچه که در قانون مقرر بوده محسوب نمی شود و در نهایت اینکه نظر فقهای حاضر در شورای عالی اوقاف در موافقت با فروش ملک و تبدیل آن مجوز شرعی تلقی می گردد...» و بارد اعتراض دادنامه تجدیدنظرخواه را در قسمت ابطال نظریه کمیسیون و ابطال سند تأیید نموده است و در بخش بقاء اعتبار سند با توجه به اینکه با ابطال نظریه کمیسیون و ابطال سند موضوع خواسته اعتبار سند 37839 مورخ 1346/9/15 اعاده خواهد شد و موضوع مطروحه در این رابطه تحصیل حاصل به شمار می رود دادنامه معترض عنه نقض و قرار رد دعوی تجدیدنظرخوانده صادر نموده است دادنامه صادره در تاریخ 1403/6/28 ابلاغ گردیده است و در مهلت قانونی 1- سازمان اوقاف و امور خیریه با وکالت سیامک ارشدی 2- موقوفه حاج محمدحسین خزانه با وکالت علی حاجی محمدیها و محمدرضا شهیدی 3- اداره کل اوقاف و امور خیریه استان قزوین (اداره کل اوقاف استان واحد حقوق) با نمایندگی حقوقی احمد سلمان از دادنامه اخیرالذکر نسبت به ابطال سند مالکیت، ابطال نظریه کمیسیون، بقا اعتبار سند انتقال قطعی سهم مشاعی فرجام خواهی نموده اند و با بیان مطالبی از جمله اینکه، دادگاه تجدیدنظر استناد به رأی شعبه 30 دیوان عالی کشور را صرفاً در چهارچوب اعلام امر قضاوت شده بررسی نموده اند درحالی که صدور سند رسمی مالکیت به نام موقوفه، براساس رأی مذکور، که در ورقه مالکیت هم بدان اشاره شده گردیده و با بقا اعتبار رأی مزبور که در آن صراحتاً به موقوفه بودن رقبه مورد تنازع اشاره شده، صدور رأی بر ابطال سند رسمی مالکیت موقوفه، برخلاف موازین حقوقی و قانونی است دادگاه تجدیدنظر در قسمتی از رأی، اراده مرحوم محمد حسین خزانه را حبس مؤبد شناسایی و نتیجه گرفته که کمیسیون ماده 2 صرفاً در خصوص موقوفات موضوعیت دارد درحالی که رأی شعبه 30 دیوان عالی کشور رقبه مورد ترافع را به عنوان موقوفه رسیدگی کرده و رأی نهایی صادر نموده است و از طرفی فتوی امام خمینی (رضوان الله تعالی علیه) صراحتاً به شراکت وقف و حبس موبد در احکام اشاره فرموده اند - و چنانچه استدلال دادگاه در تشخیص رقبه مورد بحث به عنوان حبس موبد پذیرفته شود آنگاه صلاحیت شورای عالی اوقاف در رسیدگی موضوع تبدیل به احسن حبس مؤبد مزبور که برخلاف بند 1 ماده 4 آیین نامه صورت پذیرفته، مواجه با اشکال اساسی خواهد بوده - ادعای شرعی بودن مجوز شورای عالی اوقاف، حتی با وجود حضور آقای شعراتی محکوم به بطلان می باشد - در موضوع متنازع فیه کمیسیون ماده 2 آیین نامه با مشروعیت قانونی موضوع را بررسی و نهایتاً

تصویر برابر با اصل است.

نشانی: تهران - ضلع شرقی پارك شهر - ساختمان كاخ دادگستري - ديوان عالي کشور (www.divanealee.ir)

دیوان عالی کشور

«فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا»

شعبه سوم دیوان عالی کشور

دادنامه

شماره دادنامه : 140406390000808070

تاریخ تنظیم : 1404/08/21

شماره پرونده : 140122920001712215

شماره بایگانی شعبه : 0300672

نظریه 1367/3/10 صادر گردیده است که چون قیود مسطور و منظور در وصیتنامه ارائه نشده است و منظور از آن از یک طرف شرط موصی در راستای تبدیل به احسن و لزوم اخذ نظر قبلی مجتهد نافذالحکم بوده است که چنین امری محقق نشده است و دیگر اینکه دلیل متقنی بر مسلوب المنفعه شدن اراضی ارائه نشده است و تقاضای نقض دادنامه فرجامخواسته را نموده اند همچنین از ناحیه وکیل فرجامخوانده لایحه مبسوطی در 19 صفحه واصل گردیده است که ضمن بیان مطالبی از جمله اینکه، با استناد به بند الف ماده 368 قانون آیین دادرسی مدنی احکام راجع به وقف قابلیت فرجامخواهی دارند نه احکام راجع به حبس و موضوع دادنامه فرجامخواسته قابل رسیدگی فرجامی نمی باشد و همچنین ایراد به سمت فرجامخواهی فرجام خواهان را مطرح نموده است از جمله ایراد به سمت فرجام خواهی آقایان محمدرضا شهیدی علی حاجی محمدی ها به وکالت از موقوفه و اینکه اداره موقوفه فاقد متولی از جمله حق اعتراض به احکام از وظایف سازمان اوقاف کشور می باشد و مسئول نمایندگی دفتر اوقاف شهرستان البرز به لحاظ عدم تفویض چنین حقی از سوی سازمان اوقاف اختیاری جهت انتخاب وکیل دادگستری نداشته و سمت وکلای مذکور محرز نیست همچنین ایراد به سمت فرجامخواهی آقای احمد سلمان به نمایندگی از اداره کل اوقاف استان قزوین که در زمان تقدیم دادخواست سمتی به عنوان نماینده حقوقی نداشته است زیرا مدت نمایندگی وی محدود و مقید به مدت دو ساله سمت مدیر کلی آقای مجیدی بوده که در تاریخ 1402/3/23 به اتمام رسیده است و در زمان تقدیم دادخواست در اداره کل اوقاف استان اصفهان اشتغال به کار داشته است همچنین ایراد به سمت فرجامخواهی آقای سیامک ارشادی به وکالت از سازمان اوقاف کشور زیرا آقای باقرزاده به عنوان مدیر کل حقوقی سازمان اوقاف به دلیل عدم تجویز قانون حق انتخاب وکیل نداشته است و همچنین با بیان مطالبی در خصوص اینکه شرکت موکل شش دانگ پلاک 17 اصلی (4/5 دانگ طلق محبوسه و 1/5 دانگ طلق) را با رعایت موازین شرعی و قانونی در سال 1346 خریداری نموده است فروش ملک محبوسه با مجوز شرعی حضرت آیت الله علامه شعرانی و موافقت متولی صورت پذیرفته است و از طرفی مسلوب المنفعه بودن ملک نیز موضوعی آشکار و غیرقابل انکار بوده است تقاضای رد فرجام خواهی و تأیید دادنامه فرجامخواسته را نموده است. پرونده حسب الارجاع به این شعبه ارجاع و اینک در جریان امر قرار دارد لوایح طرفین حین شور قرائت می گردد.

هیأت شعبه در تاریخ بالا تشکیل گردید. پس از قرائت گزارش آقای دکتر سعید حمزه نژادی عضو ممیز و ملاحظه اوراق پرونده در خصوص دادنامه فرجام خواسته مشاوره نموده چنین رأی می دهد:

«رأی شعبه»

تصویر برابر با اصل است.

نشانی: تهران - ضلع شرقی پارك شهر - ساختمان کاخ دادگستری - دیوان عالی کشور (www.divanealee.ir)

دیوان عالی کشور

«فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا»

شعبه سوم دیوان عالی کشور

دادنامه

شماره دادنامه : 140406390000808070

تاریخ تنظیم : 1404/08/21

شماره پرونده : 140122920001712215

شماره بایگانی شعبه : 0300672

نظر به محتویات پرونده و مستندات و دادنامه‌های ارائه شده و اظهارات و مدافعات طرفین 1- ایرادات فرجام‌خوانده به دلایل سمت و مدیریت سازمان های فرجام‌خواه با توجه به سوابق مندرج در پرونده‌های بدوی و تجدیدنظر و وحدت موضوع فرجام‌خواهی وارد نیست و مردود اعلام می‌شود 2- در مورد اصل اختلاف و موضوع فرجام‌خواهی که عبارت است از ابطال رأی مورخ 1367/3/10 کمیسیون فقهی موضوع ماده 2 آیین‌نامه قانون ابطال اسناد فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه مصوب 1363/9/7 و اصلاحی 1381/12/28 هیأت وزیران راجع به فروش موقوفه (ثلث موبد) پلاک 17 اصلی بخش 5 دهستان اقبال قریه اریک - قنات باز محمدحسین خزانه تفرشی واقع در شهرک البرز از استان قزوین هرچند در وصیت‌نامه ارائه شده (برگ‌های 35 - 36 پرونده) مرحوم محمدحسین خزانه تفرشی ثلث اموال از جمله مزرعه و قریه اریک را حبس ابد برای صرف خیرات و صدقات جاریه کرده است لیکن در اظهارنامه ثبتی توسط موصی وقف ثبت شده ولو وصیت به حبس موبد ثلث مزبور بوده از آن عدول کرده است و گزارش‌های آخرین وضعیت ثبتی ارسالی از اداره ثبت (برگ‌های 264 - 272 پرونده) هم دلالت بر ثبت آن به عنوان وقف است به‌علاوه قبلاً راجع به ثبت ثلث مزبور به عنوان وقف و ابطال اظهارنامه ثبتی طرح دعوی شده و پس از رسیدگی در دادگاه‌های مدنی خاص قزوین و تهران و فرجام‌خواهی از دادنامه صادره و طرح و رسیدگی به آن در شعبه 30 سابق دیوان عالی کشور به موجب دادنامه شماره 563/70 - 1370/6/2 صادره از آن اعتراضات و درخواست ابطال و یا تصحیح اظهارنامه ثبتی به علت وقف مردود اعلام و به عنوان وقف تثبیت گردیده است حتی در تمام اسناد و گزارش‌های شورای عالی اوقاف در رژیم سابق از جمله گزارش مورخ 1346/1/26 (برگ 122) به عنوان وقف توصیف و بجهاتی که اظهار شده است طبق رأی صادره که ادعا شده با تجویز مجتهد جامع الشرایط بوده به فروش رفته است بنابراین گذشته از آنکه خود موصی بعد از وصیت‌نامه ثلث باقیه را شخصاً در آخرین اراده خود آن را در اظهارنامه ثبتی به عنوان وقف ثبت کرده و اعتراضات به آن طبق دادنامه‌های مزبور مردود تلقی شده است به موجب بند 7 الحاقی مورخ 1375/12/12 به قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه مصوب 1363/10/1363 2: «اثلاث باقیه، محبوسات، نذور، صدقات و هر مال دیگری که به غیر از عنوان وقف برای امور عام‌المنفعه و خیریه اختصاص یافته در حکم موقوفات عام است...» و فتاوی معتبر صادره از مراجع شرعی معاصر هم مؤید آن است اما با وجود مراتب مزبور و وقفیت نهایی و تسجیل آن توسط خود موصی در اداره ثبت به شرح فوق‌الذکر بعد از اعتراض سازمان اوقاف به فروش نامشروع موقوفه و طرح آن در کمیسیون فقهی ماده 2 آیین‌نامه قانون ابطال اسناد فروش بدواً کمیسیون مزبور به لحاظ اینکه موضوع وصیت نامه ثلث باقیه محبوسه است طبق رأی مورخ 64/2/2 آن را خارج از صلاحیت

تصویر برابر با اصل است.

نشانی: تهران - ضلع شرقی پارک شهر - ساختمان کاخ دادگستری - دیوان عالی کشور (www.divanealee.ir)

دیوان عالی کشور

«فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا»

شعبه سوم دیوان عالی کشور

دادنامه

شماره دادنامه : 140406390000808070

تاریخ تنظیم : 1404/08/21

شماره پرونده : 140122920001712215

شماره بایگانی شعبه : 0300672

خود و وقف تلقی ننموده و درخواست را رد کرده است بعد از پیوست فتاوی و طرح مجدد در کمیسیون مزبور فروش موقوفه به موجب رأی مورخ 1367/3/10 کمیسیون یاد شده ابطال و نتیجه در اسناد رسمی هم اعمال گردیده است و وقفیت اعاده و ابقاء شده است فعلاً مورد اختلاف اعتراض به رأی مزبور و ابطال آن راجع به فروش موقوفه است نظر به مراتب یادشده آنچه که مسلم و قطعی است و به مستندات آن اشاره گردید در وقفیت رقبه مورد نظر چه قبل از ابطال و چه بعد از آن و بلکه از تاریخ ثبت اظهارنامه ثبتي اختلافی نیست و مورد اتفاق طرفین است اصل وقفیت محرز و محل اختلاف نیست خواسته ابطال رأی مورخ 1367/3/10 صادره از کمیسیون فقهایی ماده 2 آیین نامه قانون ابطال اسناد فروش و رقبات... راجع به فروش آن است که پس از رسیدگی در دادگاه های بدوی و تجدیدنظر استان قزوین منتهی به صدور دادنامه فرجام خواسته شده است با توجه به بند الف ماده 368 قانون آیین دادرسی مدنی و ملاک متخذ از رأی وحدت رویه شماره 508 - 1367/3/4 و مراتب یاد شده دادنامه فرجامخواسته صرف نظر از صحت و سقم آن - در بخشی که فرجامخواهی شده از احکام قابل فرجام مذکور در بند الف ماده یاد شده نیست و قابل طرح و رسیدگی در دیوان عالی کشور نمی باشد لذا قرار رد فرجام خواهی صادر و اعلام می گردد.

شعبه سوم دیوان عالی کشور

رئیس : حسن غفارپور

مستشار: دکتر سعید حمزه نژادی

امضای صادر کننده

تصویر برابر با اصل است.

نشانی: تهران - ضلع شرقی پارک شهر - ساختمان کاخ دادگستری - دیوان عالی کشور (www.divanealee.ir)